

Vinařský věstník

1

2022

Obsah:

Z domova	2
Nebezpečné a falšované potraviny – víno (prosinec 2021)	7
Ze zahraničí	8

jihomoravský kraj

Ve spolupráci s Jihomoravským krajem zpracoval SVČR
Produkováno s podporou Vinařského fondu ČR.

Z domova

Ministr zemědělství Zdeněk Nekula se dnes ujal úřadu, zaměřit se chce na moderní technologie, ekologii i podporu malých zemědělců

3. 1. 2022 – Tisková zpráva – Premiér Petr Fiala uvedl do úřadu ministra zemědělství Zdeňka Nekulu. Prezident Miloš Zeman ho jmenoval až dnes, protože měl Zdeněk Nekula v prosinci pozitivní test na koronavirus, a musel proto do izolace. Prioritou nového ministra je precizní zemědělství, tedy využívání moderních technologií v zemědělství. Soustředit se chce také na ochranu a zadržování vody v krajině, ekologické zemědělství a efektivnější podporu malých a středních zemědělců.

„Budu podporovat precizní zemědělství, které nám pomůže například používat méně průmyslových hnojiv a pesticidů. Kromě jiného jde o využívání dat ze senzorů a čidel v zemědělské půdě či meteorologických údajů v on-line systémech, které následně dávkuje správné množství hnojiv či pesticidů. Chci také snížit takzvanou uhlíkovou stopu potravin, tedy zkrátit cestu od zemědělců a producentů až na talíř ke spotřebiteli. S tím ale souvisí i potravinová soběstačnost a bezpečnost,“ řekl ministr zemědělství Zdeněk Nekula.

S nutností snižovat využívání umělých hnojiv a pesticidů souvisí podle ministra Nekuly i další jeho priorit, a to ochrana krajiny, vody a půdy jako největšího zásobníku vody, který naše země má. Hodlá také podporovat malé a střední zemědělce a za velký úkol považuje nový strategický plán Společné zemědělské politiky.

„Je nutné navrátit dotační kyvadlo, které se vychýlilo směrem k velkým podnikům, do rovnovážné polohy, abychom více a cíleněji podporovali malé a střední zemědělské podnikatele, mladé a začínající zemědělce a také ekologické zemědělce,“ uvedl ministr Zdeněk Nekula.

Za důležitou považuje spolupráci s Ministerstvem životního prostředí.

„Chceme společně pracovat především na ochraně a zadržování vody v krajině, ale také v oblasti ochrany půdy a protierozních opatření. Prostředkem, jak naši krajinu uzdravit, může být například obnova polních cest a výsadba stromů,“ řekl ministr Nekula.

Zdeněk Nekula se narodil 9. února 1970 ve Znojmě. Je absolventem Vysoké školy zemědělské v Brně (Provozně ekonomická fakulta VŠZ, obor provoz a ekonomika), poté působil mj. v České spořitelně a v Erste Leasing, a.s., která se orientovala na financování zemědělců. V letech 2015 až 2018 byl předsedou představenstva státního Podpůrného a garančního rolnického a lesnického fondu. Působil také v dozorčí radě Exportní garanční a pojišťovací společnosti a byl členem představenstva Výstaviště České Budějovice. Byl dlouholetým starostou obce Těšetice na Znojemsku. Zdeněk Nekula je ženatý, s manželkou mají čtyři děti.

**VOJTĚCH BÍLÝ, TISKOVÝ MLUVČÍ
MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ**

Změny v platnosti povolení pro výsadbu révy

7. 1. 2022 – Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) informuje pěstitele révy o změnách v platnosti udělených povolení výsadeb z důvodu pandemie Covid-19. Změny se týkají již udělených povolení pro novou a opětovnou výsadbu.

V souvislosti s pandemií Covid-19 přistoupila Evropská unie k řešení složité situace v oblasti platných povolení pro výsadbu révy vinné vydáním nového Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2021/2117.

Na základě této legislativy ÚKZÚZ informuje držitele povolení, jež expirovala v roce 2020 a 2021, o automatickém prodloužení platnosti povolení pro no-

vou i opětovnou výsadbu, a to do 31. 12. 2022.

V případech nevyužití povolení pro novou/opětovnou výsadbu je nutno oznámit nevyužití povolení do termínu 28. 2. 2022. V případě nedodržení tohoto termínu hrozí držiteli sankce.

Zároveň lze nově využít možnost zpětvzetí podaného oznámení o nevyužití pro novou/opětovnou výsadbu z předchozího období a následně využít povolení v prodloužené lhůtě do 31. 12. 2022.

Obě změny týkající se nevyužití nové a opětovné výsadby je možné zaslat v elektronické podobě prostřednictvím datové schránky nebo emailem podepsaným uznávaným elektronickým podpisem či písemně poštou na adresu ÚKZÚZ, Oddělení registru vinic, do termínu 28. 2. 2022.

IVANA KRŠKOVÁ, TISKOVÁ MLUVČÍ ÚKZÚZ

Směnný kurz pro výpočet dotací v roce 2022

V Praze dne 14. ledna 2022 – Směnný kurz pro rok 2022, kterým se budou přepočítávat sazby dotací v rámci některých opatření Programu rozvoje venkova. Směnný kurz pro výpočet sazeb u dotací, na které byla podána žádost o dotaci v roce 2022, je stanoven ve výši 24,858 CZK/EUR. Jmenovitě se tímto kurzem budou přepočítávat sazby pro následující opatření:

- M08 Zalesňování a zakládání lesů podle nařízení vlády č. 185/2015 Sb., o podmínkách poskytování dotací v rámci opatření zalesňování zemědělské půdy a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění pozdějších předpisů,
- M10 Agroenvironmentálně-klimatické opatření podle nařízení vlády č. 75/2015 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálně-klimatických opatření a o změně nařízení vlády ▶

- č. 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění pozdějších předpisů, ve znění pozdějších předpisů a podle nařízení vlády č. 330/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatření, ve znění pozdějších předpisů,
- M11 Ekologické zemědělství podle nařízení vlády č. 76/2015 Sb., o podmínkách provádění opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů a podle nařízení vlády č. 331/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujícího opatření ekologické zemědělství, ve znění pozdějších předpisů,
 - M12 Platby v rámci sítě Natura 2000 a podle rámcové směrnice o vodě podle nařízení vlády č. 73/2015 Sb., o podmínkách poskytování plateb v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě, ve znění pozdějších předpisů,
 - M13 Platby pro oblasti s přírodními či jinými zvláštními omezeními podle nařízení vlády č. 43/2018 Sb., o podmínkách poskytování plateb pro horské oblasti a jiné oblasti s přírodními nebo jinými zvláštními omezeními, ve znění pozdějších předpisů,
 - M14 Dobré životní podmínky zvířat podle nařízení vlády č. 74/2015 Sb., o podmínkách poskytování dotací na opatření dobré životní podmínky zvířat, ve znění pozdějších předpisů a
 - M15 Lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů podle nařízení vlády č. 29/2016 Sb., o podmínkách poskytování dotací v rámci opatření lesnicko-environmentální a klimatické služby a ochrana lesů a o změně některých souvisejících nařízení vlády.

Směnným kurzem ve výši 24,818 CZK/EUR, budou přepočteny dotace pro závazky uzavřené v programovém období 2007–2013, na které byla podána žádost o dotaci v roce 2022. Jmenovitě se tímto kurzem budou přepočítávat sazby pro následující opatření a podopatření:

- II.2.1.1. První zalesnění zemědělské půdy podle nařízení vlády č. 239/2007 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zalesňování zemědělské půdy, ve znění pozdějších předpisů,
- II.2.2.1. Zachování hospodářského souboru lesního porostu z předchozího produkčního cyklu podle nařízení vlády č. 147/2008 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na zachování hospodářského souboru lesního

porostu v rámci opatření Natura 2000 v lesích ve znění pozdějších předpisů a

- II.2.3.1. Zlepšování druhové skladby lesních porostů podle nařízení vlády č. 53/2009 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotací na lesnicko-environmentální opatření, ve znění pozdějších předpisů.

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČR

Kalkulačka provozních podpor SZP-CZ 2023+

Podnikový model (kalkulačka) pro předběžný výpočet vybraných provozních podpor vyplývajících z revize Strategického plánu 2023+ Kalkulátor pro zemědělce, verze 1 – leden 2022 Kalkulátor pro zemědělce, verze 1 – leden 2022

Ministerstvo zemědělství společně s Ústavem zemědělské ekonomiky a informací připravilo podnikový model (tzv. Kalkulačku 3), který bude sloužit zemědělským podnikům jako nástroj pro předběžný výpočet vybraných provozních podpor vyplývajících z revize Strategického plánu 2023+. Tento nástroj je zdarma dostupný všem na webovém portálu Agronavigátor.

VÍCE ZDE: [HTTPS://WWW.SVCR.CZ/CS/](https://www.svcr.cz/cs/)

KALKULACKA-PROVOZNICH-PODPOR-SZP-CZ-2023

Zahájení činnosti zástupců pro zemědělství MZe ve Spojeném království Velké Británie a Severního Irsku

6. 1. 2022 – V lednu 2022 zahájili činnost zástupci pro zemědělství při české ambasádě v UK Paul Wilkins a Tibor Angyal. Jejich hlavním úkolem je podpora a rozvoj agro-potravinářského exportu České republiky. Do podporovaných sektorů patří také oblast zemědělských technologií a zařízení a potravinářské technologie.

Paul Wilkins pochází ze Spojeného království, kde trvale žije. Jeho rodným a jednacím jazykem je angličtina. Paul pracoval v potravinářském sektoru (rychloobrátkové spotřební zboží) jako ředitel nadnárodní společnosti v oblasti rozvoje obchodní strategie a identifikace obchodních příležitostí.

Tibor Angyal je spolupracovníkem Paula Wilkinse. Trvale žije v UK, ale pochází ze Slovenska, a je proto možné s ním komunikovat v angličtině nebo

češtině. Tibor pracoval v nadnárodních společnostech se sídlem v Indii a Jižní Koreji v potravinářském a průmyslovém sektoru jako obchodní a produktový manažer.

MZe nabízí českým firmám prostřednictvím místních zástupců asistenci mimo jiné s:

- analýzou trhu a vyhledáváním relevantních obchodních kontaktů a distribučních kanálů v UK;
- účastí na akcích a kampaních na podporu exportu produktů zemědělského a potravinářského sektoru ČR;
- zajišťováním základních informací souvisejících s exportem do UK i v souvislosti s brexitem;
- obchodním vyjednáváním s klíčovými klienty a partnery v UK.

Firmy i fyzické osoby z ČR, které mají o obchodování s UK zájem, se mohou obracet na místní zástupce MZe na některém z níže uvedených kontaktů. Zároveň je na 20. 1. 2022 (13:00 SEČ) připravován úvodní webinar, jehož hlavní náplní bude představení místních zástupců, informace o činnosti a službách MZe a informace o základních předpokladech pro firmy z ČR, které mají zájem obchodovat s UK v oblasti zemědělství a potravinářství. Pozvánka bude na stránkách MZe zveřejněna v nejbližších dnech.

PAUL WILKINS, TIBOR ANGYAL

TEL.: +44 749 533 9811 (PRO HOVORY

Z UK: 0749 533 9811) - PAUL WILKINS,

KOMUNIKACE V ANGLIČTINĚ

E-MAIL: UKTRADE@MZE.CZ - PAUL

WILKINS, TIBOR ANGYAL, KOMUNIKACE

V ANGLIČTINĚ A SLOVENŠTINĚ/ČEŠTINĚ.

Úrodnost zemědělských půd v ČR hodnotí ÚKZÚZ již 60 let

22. 12. 2021 – Tisková zpráva – Dlouhodobému sledování úrodnosti půd v České republice se Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský (ÚKZÚZ) věnuje formou Agrochemického zkoušení půd již od roku 1961. Výsledky zkoušení poskytují vlastníkům půdy a hospodářským subjektům informace nezbytné pro racionální hnojení.

V zemědělských půdách ČR sleduje ÚKZÚZ řadu parametrů. Hodnotí se půdní reakce, obsah přístupných živin včetně mikroelementů, organická hmota, a dále se posuzuje obsah a vstup rizikových prvků a látek. Cílem je především napomoci k udržení půdní úrodnosti, která je ovlivněna obsahem ▶

organických látek, živin a půdní reakcí, ale i ochranou potravního řetězce před kontaminací.

Kontrolu úrodnosti půd, tzv. Agrochemické zkoušení zemědělských půd (AZPP), ÚKZÚZ provádí již 60 let. Tato systematická a metodicky propracovaná činnost je ve střední Evropě ojedinělá, jak svojí dlouhodobostí, tak výčtem hodnocených parametrů.

ÚKZÚZ během každého periodicky opakovaného šestiletého odběrového cyklu prozkouší téměř celou výměru zemědělské půdy v ČR, což ročně představuje přibližně 450 tisíc hektarů, odběr a analýza 70 až 75 tisíc vzorků.

Plocha pro odběr jednoho průměrného vzorku činí u orné půdy a trvalých travních porostů (TTP) 7–10 ha, u speciálních pozemků, tj. chmelnic, vinic a ovocných sadů 2–3 ha. Hloubka v píchu odpovídá mocnosti orničního profilu, maximálně 30 cm. Odběr půdních vzorků je lokalizován zeměpisným souřadnicovým systémem trigonometrické katastrální sítě S-JTSK. Tento způsob zaměření odběrových ploch umožňuje provádět odběry půdních vzorků opakovaně z prakticky stejného místa a porovnávat změny půdních vlastností v čase.

V půdních vzorcích, které jsou analyzovány výhradně v Národní referenční laboratoři ÚKZÚZ, je stanovována výměnná půdní reakce (pH) a pro obsah přístupného P, K, Ca, Mg se používá extrakce metodou Mehlich 3. Tato metoda spolu v moderní instrumentaci je rovněž vhodná pro simultánní stanovení vybraných mikroelementů B, Cu, Zn, Mn, Fe a navíc i rizikového prvku Cd v jednom extraktu. Tím se zvyšuje efektivita laboratorní práce a snižuje ekologická zátěž z laboratorního odpadu.

Souhrnné výsledky jsou každoročně statisticky zpracovány za všechny územně správní celky, až na úroveň okresu pro orné půdy, vinice, chmelnice, sady a trvalé travní porosty.

Nízká spotřeba fosforečných a draselných hnojiv se přímo odráží ve zvyšujících se výměrách půd s nízkou zásobou těchto základních živin nezbytných pro zachování dobré úrodnosti půd České republiky. Stejně tak negativní dopad je nedostatečné vápnění. Dochází tak k poklesu obsahu živin v půdách a jejich okyselení. Tento stav je potřeba upravit hnojením alespoň na kategorii tzv. dobrého obsahu.

Orné půdy zaujímají největší prozkoušený podíl, tj. 2,25 milionů hektarů. Za období 2015–2020 vykazují průměrnou

hodnotu půdní reakce (pH) 6,1 stupně. Podíl kyselých půd, které je třeba vápnit, zaujímá více než čtvrtinu výměry.

Největší podíl kyselých půd se nachází v kraji Vysočina (49,1 %), Jihočeském kraji (45,4 %), Plzeňském (43,4 %) a Karlovarském (36,5 %). Obsah přístupného fosforu činí v průměru 91 mg.kg⁻¹, což je kategorie tzv. dobrého obsahu.

Nízký a vyhovující obsah fosforu vykazuje více než polovina půd a je u nich žádoucí zásobu hnojením zvýšit. Největší podíl ploch s nízkým obsahem fosforu v regionech je v kraji Plzeňského (40,88 %) a Karlovarského (35,48 %). Naopak kraj Liberecký (49,23 %), Vysočina (32,36 %) vykazuje největší výměry půd s vysokým a velmi vysokým obsahem fosforu.

Průměrný obsah přístupného draslíku na orné půdě činí 258 mg.kg⁻¹. Podíl orných půd s nízkým a vyhovujícím obsahem, který by bylo vhodné hnojením upravit, zaujímá 34,2 % výměry.

Nejvyšší podíl orných půd s nízkým obsahem draslíku v současnosti mají kraje Jihočeský (16,85 %), Karlovarský (16,06 %). Naopak kraj Ústecký vykazuje pouze 1,05 % výměry s nízkou zásobou draslíku a má zároveň největší podíl ploch s vysokou a velmi vysokou zásobou (65,69 %).

Výsledky AZPP zveřejňuje ÚKZÚZ na svých webových stránkách a zároveň zemědělským subjektům poskytuje informace prostřednictvím registru zemědělské půdy (LPIS).

Další výstupem zkoušení ÚKZÚZ je výpočet potřeby hnojení a vápnění, a základní statistické zpracování zastoupení pozemků v jednotlivých kategoriích.

Současná podoba agrochemického zkoušení zemědělských půd prováděná ÚKZÚZ, představuje moderní státem garantovaný systém sledování parametrů půdní úrodnosti, který je významnou součástí systému potravinové bezpečnosti v ČR. AZPP v současném a dále rozvíjeném rozsahu odpovídá nejen na otázky týkající se optimální výživy rostlin, ale i na důležité otázky spojené s ochranou životního prostředí a omezení klimatických změn.

IVANA KRŠKOVÁ, TISKOVÁ MLUVČÍ ÚKZÚZ

Důraz na cenu při nákupu potravin roste rychleji než na kvalitu

Praha 5. ledna (ČTK) – Lidé při nákupu potravin dávají větší důraz na cenu.

Cena je nyní důležitá pro 34 procent populace, tedy o pět procentních bodů více než před 2,5 lety, kdy se tento průzkum prováděl naposledy. Vyplývá to z aktuálního průzkumu poradenské společnosti KPMG. Kvalita je rozhodující pro 44 procent Čechů, o procentní bod více než dříve. V průzkumu odpovídalo tisíc lidí, uskutečnil se loni v listopadu.

Průzkum společnost provádí od roku 2013. „V minulém šetření v roce 2019 nám podíl těch, kteří upřednostňují při výběru cenu, klesl podruhé pod 30 procent. Tentokrát ale opět vystoupil na 34 procent, což představuje návrat do roku 2013. Důvodem je pravděpodobně ekonomická nejistota spojená s koronavirem a nově i vysokou inflací. Pokud tato nejistota nepoleví, trend vzrůstajícího důrazu na cenu nejspíš ještě posílí,“ uvedla partnerka KPMG Martina Štegová. Cena je nejdůležitější pro lidi s nižšími příjmy.

Kvůli zdražování potravin zaplatí každý jedenáctý měsíčně více než 4000 Kč měsíčně. Mezi 3000 a 4000 Kč jde o zhruba 20 procent, do 2000 Kč se vejdou útraty 32,5 procent Čechů. "Výdaje za potraviny rostou skokově. V roce 2013 převyšovaly 3000 Kč za měsíc jen u šesti procent lidí. V roce 2019 stoupl podíl této skupiny na 16 procent a loni na 29 procent. Zároveň s tím samozřejmě klesá podíl těch, kteří se vejdou do 2000 Kč," doplnila Štegová.

Důraz na kvalitu a lokálnost potravin dlouhodobě podporuje ministerstvo zemědělství. Do programů na podporu kvality dává stovky milionů korun ročně. Podle průzkumu je pak pouze pro čtyři procenta Čechů nejdůležitějším hlediskem země původu potravin.

WWW.FOODNET.CZ, 5. 1. 2022

Lidl neuspěl u Ústavního soudu se stížnostmi kvůli pokutám od inspekce

Ústavní soud (ÚS) odmítl čtyři stížnosti řetězce Lidl ve sporech navazujících na pokuty udělované Státní zemědělskou a potravinářskou inspekcí. Celková výše pokut činila 3,57 milionu korun, každá ze čtyř sankcí se týkala několika různých deliktů podle zákona o potravinách a tabákových výrobcích, případně zákona o vinohradnictví a vinařství. Delikty byly různého charakteru, u některých produktů zjistila inspekce rozpor mezi skutečným složením a údaji na obalu, jindy šlo o jakostně ▶

nevyhovující brambory či česnek, případně masné výrobky kontaminované salmonelou. Lidl ve stížnostech tvrdil, že pokuty nejsou dostatečně odůvodněné, protože není jasné patrné a matematicky vyjádřené, jakou váhu při výměře trestů měly jednotlivé přestupky. Nejvyšší správní soud v minulosti opakovaně rozhodl, že při ukládání úhrnné pokuty za více správních deliktů mají správní orgány postupovat podle absorpční zásady. Její podstata spočívá v tom, že se delikty postihnou jediným trestem stanoveným v zákonném rozmezí vztahujícím se na nejtěžší z nich, přičemž se přihlíží k tomu, že přestupků bylo více. Podle Nejvyššího správního soudu však zákon nestanovuje povinnost kvantitativně rozvádět, jakou měrou se jednotlivé přestupky odrazily ve výši pokuty. Postačí abstraktně vyjádřit váhu přikládanou jednotlivým hlediskům. Při odůvodňování úhrnné pokuty není správní orgán povinen vyčíslit „vnitřní strukturu pokuty“, uvedl správní soud v jednom z rozhodnutí. Podle ústavních soudců je stanovisko Nejvyššího správního soudu srozumitelné a logicky odůvodněné a vychází z jeho předchozí rozhodovací praxe.

ZDROJ: WWW.ZEMEDEC.CZ, AUTOR:

OLDŘICH PŘIBÍK, 10. 1. 2022

Aktuální informace o stavu vodních zdrojů k 26. lednu 2022

Ministerstvo zemědělství předkládá stručnou zprávu se shrnutím nejdůležitějších skutečností o aktuálním stavu vodních zdrojů. Správci povodí situaci monitorují a vyhodnocují na základě aktuálních potřeb. Hladina podzemní vody v mělkých vrtech byla v 3. týdnu na většině území ČR celkově normální. Oproti předcházejícímu týdnu došlo ke zhoršení stavu podzemní vody. Hladina převážně stagnovala s tendencí k mírnému poklesu. Ke zlepšení nedošlo na žádném z povodí.

Vydatnost pramenů na území ČR byla taktéž celkově normální. Oproti předcházejícímu týdnu se celkově stav vydatnosti zhoršil. Vydatnost pramenů ve srovnání s předchozím týdnem převážně stagnovala s tendencí k mírnému zmenšení a u 8 % pramenů se zmenšila výrazněji.

Hladiny většiny sledovaných toků v průběhu týdne byly setrvalé nebo slabě kolísaly s převládající mírně klesající

tendencí. V porovnání s dlouhodobými lednovými průměry byly průtoky podprůměrné, nejčastěji v rozmezí od 30 do 85 % Qm. Větších hodnot (1,5 až 2násobku Qm) dosahovaly ojediněle průtoky na úsecích toků pod nádržemi. Vodnosti na úrovni hydrologického sucha se vyskytovaly jen minimálně, a to zejména v povodí Moravy.

Významné vodárenské i víceúčelové nádrže jsou až na výjimky (tyto vodní díla mají nižší naplněnost převážně z provozních důvodů) naplněny z 70–100 % a jsou tak schopny zabezpečit požadované odběry.

STAV PODZEMNÍCH VOD (týdenní zpráva ČHMÚ 17. 1. – 23. 1. 2022)

Hladina podzemní vody v mělkých vrtech byla v 3. týdnu na území ČR celkově normální. V povodí Svatky a Svitavy byla hladina silně nadnormální. V povodí Labe od Vltavy po Ohři byla hladina mírně podnormální. V povodí Stěnavy byla hladina silně podnormální. Na zbylém území ČR byla hladina normální.

Povodí Moravy, s. p. – v uplynulém týdnu se na našem území vyskytovaly srážky s celkovým úhrnem do 10 mm. Hladiny neovlivněných toků mají v současné době setrvalou nebo mírně klesající tendenci a pohybují se na úrovni 20–70 % dlouhodobého průměru pro měsíc leden. Limity sucha (Q355) jsou v současnosti dosaženy na 3 stanicích (na odtoku z VD Letovice je průtok Q355 podkročen z důvodu mimořádné manipulace).

Hladiny na většině nádrží mají setrvalou, stoupající i klesající tendenci. Vodní nádrže Brno, Jevišovice a Fryšták mají hladinu sníženou na zimní úroveň podle manipulačních řádů. Vodní nádrž Letovice částečně plní zásobní prostor z důvodu probíhající rekonstrukce. Na VD Plumlov je snížena hladina po rekonstrukci přelivu. VD Dalešice má sníženou hladinu z důvodu mimořádné manipulace. Nové Mlýny jsou naplněny na 100 %.

Povodí Moravy, s. p. – odhad celkového množství vody ve sněhové pokrývce na území povodí Moravy a Dyje k 24. 1. 2022 činí cca 173,45 mil. m³, což představuje v průměru cca 7,2 mm (7,2 litru na jeden metr čtvereční).

Povodí Moravy, s. p. – hladiny vodních toků budou v průběhu týdne převážně setrvalé nebo mírně rozkolísané v závislosti na skupenství očekávaných srážek. U menších toků ve vyšších polohách může i nadále docházet k ovlivnění ledo-

vými jevy. Manipulace na vodních dílech jsou prováděny operativně dle aktuální hydrologické situace a dle schválených manipulačních řádů. Nádrže mají volné retenční prostory a jsou připraveny zachytit či transformovat případné povodňové průtoky.

ZDROJ: MZE (KRÁCENO)

Česká vláda dala zelenou žalobě proti Evropské komisi. Bude se soudit kvůli vracení zemědělských dotací EU

Vláda dnes schválila návrh na podání žaloby na neplatnost rozhodnutí Evropské komise (EK) z listopadu 2021, podle nějž má ČR vrátit zhruba 44,1 milionu eur (v přepočtu asi 1,08 miliardy Kč) zemědělských dotací kvůli jejich nedostatečné kontrole. ČTK to potvrdil mluvčí ministerstva zemědělství Vojtěch Bílý. Návrh předložil ministr zemědělství Zdeněk Nekula (KDU-ČSL). Žaloba nemá odkladný účinek a podle prováděcího rozhodnutí EK bude ČR muset částku vrátit do rozpočtu Evropské unie. O dané peníze se tak Česku sníží jiné platby z EU. Evropská komise původně za chybné čerpání evropských zemědělských dotací v letech 2015 až 2017 vyměřila finanční korekci v přepočtu zhruba 7,5 miliardy korun, státu se ji podařilo snížit ve smířčím řízení. Ministerstvo zemědělství nesouhlasí ani s nižší finanční korekcí, chtělo by ji buď dále snížit, nebo zajistit, aby se dotace nekrátily vůbec. Argumentuje tím, že EK staví některá auditní zjištění na výkladu, který jde nad rámec právních předpisů a nemá oporu v nařízeních Evropského parlamentu a Rady EU či jejich prováděcích předpisech. Ministerstvo také pokládá výši korekce za nepřiměřenou, unijní orgány podle něj správně nevypočítaly správní sankce za opožděné podání žádostí. Chyby vidí také v samotném řízení kolem finančních korekcí. Jádrem sporu je výklad institutu takzvaného aktivního zemědělce. Podle něj mohli unijní podporu čerpat pouze žadatelé, kteří se skutečně živili zemědělskou činností. Cílem bylo zabránit pobírání dotací podnikateli, kteří se zemědělství nevěnují. Podle materiálu ministerstva zemědělství je argumentem pro podání žaloby to, že u institutu aktivního zemědělce EK podmínku sledování vzájemné propojenosti firem nezavedla řádným legis-

lativním způsobem, nýbrž byla „zavedena prostřednictvím PowerPointu“. Ministerstvo uvedlo, že právní základ pro vyžadování kontroly propojenosti podniků postrádají i jiné členské státy EU. Ministerstvo zemědělství také nesehlasí se závěrem EK, že Česká republika neměla k dispozici informace o historickém využití půdy před rokem 2015, a proto nemohla řádně provádět kontrolu převádění travních porostů na orné půdě na trvalý travní porost. Ministerstvo zemědělství upozornilo na to, že EK při auditním šetření v roce 2020

nenašla v systému v ČR pochybení, a to včetně jeho nastavení před rokem 2015. Komise také požaduje, aby se při výpočtu zvýšení minimální míry kontrol u opatření pro ekologizaci zemědělství do celkové nezjištěné plochy započítávala také nenalezená plocha z režimu přímých plateb za plochu (SAPS). Podle ministerstva však tato povinnost není v žádném unijním předpisu takto jednoznačně stanovena. Komise vyčítala ČR i nedostatek kontroly dotací pro začínající farmáře. Ministerstvo ČTK sdělilo, že rozhodnutí Komise bude v některých

aspektech zohledněno v administrativních a kontrolních postupech nové Společné zemědělské politiky. K samotným dotačním podmínkám podle úřadu nemá přímou vazbu. Změny v zemědělské dotační politice jsou přitom důvodem, který Agrární komora ČR a Zemědělský svaz ČR uvedly pro svolání čtvrtletní demonstrace, kdy na protest proti nastavení dotací vyjedou členové komory a svazu se zemědělskou technikou na silnice po celé ČR.

ZDROJ: WWW.EURACTIV.CZ, AUTOR: ČTK, 24. 1. 2022

Nebezpečné a falšované potraviny – víno (leden 2022)

Medvědí krev, červené bulharské víno, alk. 11 % obj., č.š. L 1950-161120

Kategorie: Falšované potraviny

Víno bylo falšováno nepovoleným přídatkem sacharózy.

Šarže: L 1950-161120

Obal: skleněná lahev, zátko, etiketa, termokapsle

Množství výrobku v balení: 0,75 l

Výrobce: Plněno ve Vinarna Stambolovo EOOD, 6362 Stambolovo, Bulharsko

Distributor: Prodejce: PeMaP s.r.o., Na Hrázi 60, 750 02 Přerov-Česká republika

Místo kontroly: ROJAL spol. s r.o., Uherský Brod (Stolařská 2338, 688 01 Uherský Brod), IČ: 16361296

Země původu: Bulharsko

Ze zahraničí

Ze zprávy z jednání pracovní skupiny „víno“ při COPA/COGECA dne 5. 11. 2021

Členové diskutovali o odhadech sklizně pro hospodářský rok 2021/22, o dopadu COVID-19 na spotřebu a obchodní bilanci, a o dopadu vysokých výrobních a dopravních nákladů. Ročník 2021 se vyznačoval historicky nízkými výnosy (srovnatelné se sklizní 2017), ale vynikající kvalitou. Důvodem nízkých výnosů byly jarní mrazy a sucho v létě, krupobití a občasně vysoké nebo nízké teploty, a v některých zemích houbové choroby.

Spotřeba (domácí spotřeba a gastronomie) se oproti nízké úrovni v předchozím roce zvýšila, a to i přes pokles objemu spotřeby v odvětví gastronomie. Byly velké rozdíly mezi produkčními zeměmi a mezi druhy vín: šumivá vína, na rozdíl od tichých vín, zaznamenala nárůst objemu i ceny.

Vývoz z Itálie, Španělska a Francie prudce vzrostl v důsledku obnovení obchodu po pozastavení amerických cel ve sporu mezi Airbusem a Boeingem. Zásoby ve Francii zůstaly stabilní a v Itálii mírně vzrostly.

Náklady na výrobu a dopravu exponenciálně vzrostly na neudržitelnou úroveň, což vyvolává obavy z negativního dopadu na obchod, konkurenceschopnost a ziskovost. Přetrvával nedostatek pracovních sil.

Reforma SZP a probíhající diskuse o sekundárních právních předpisech

Sekretariát představil klíčové body reformy SZP, které mají vliv na finanční situaci vinařství. Nová SZP by měla vstoupit v platnost dne 1. ledna 2023. Členské státy musely předložit své národní strategické plány do konce ledna 2022. Komise (EK) pracovala na aktech v přenesené pravomoci a prováděcích předpisech.

Hlavním problémem podle členů byla nedostatečná struktura a to, že kapitoly se zabývají vínem odděleně, což výrazně ovlivňuje přehlednost a čitelnost.

Revize politiky podpory prodeje, politika kvality (zeměpisná označení) a strategie „od zemědělece ke spotřebiteli“

Návrh Komise týkající se politiky podpory prodeje se očekává na jaře 2022. Pokud jde o zeměpisná označení, objevily se zvěsti, že tato oblast bude vyjmuta z působnosti GŘ AGRI do oblasti duševního vlastnictví.

Pokud jde o strategii „od zemědělece ke spotřebiteli“, zpráva Evropského parlamentu přijatá v říjnu 2021 zahrnovala pozměňovací návrhy podle studie Společného výzkumného střediska (JRC) a dalších studií k posouzení dopadů. Komplexní studie posouzení dopadů na EU však tehdy nebyla k dispozici.

Revize nařízení o označování potravin s ohledem na informace pro spotřebitele alkoholických nápojů

Členové pracovní skupiny se přimlouvali za možnost vyjmout víno z působnosti tohoto nařízení, protože povinnost poskytovat výživové údaje a seznam složek již upravuje nedávno přijatá jednotná SZP. Označení by mělo být „mimo etiketu“ (kromě energetické hodnoty), být jednoduché, viditelné a vztahovat se na porce. Členové obdrželi informace o platformě „U-Label“ od CEEV: <https://www.u-label.com/>.

Revize směrnice o obalech a obalových odpadech

V souvislosti s evropskou Zelenou dohodou a novým akčním plánem pro oběhového hospodářství byla provedena revize směrnice o obalech a odpadech z obalů, aby podpořila členské státy při stanovování cílů pro recyklace nákladově efektivním způsobem.

Hlavní oblasti:

1. revize základních požadavků (obaly, hmotnost, vysoká kvalita balení);
2. možné povinné cíle pro zpětně získaný odpad a jeho opětovné použití;
3. harmonizace systémů sběru a odpadů v systému vracení záloh. GŘ pro životní prostředí se zabývalo přípravou právního návrhu týkajícího se skleněných lahví pro víno a lihoviny.

Členové vyjádřili znepokojení nad nedostatečnou dostupností obalového materiálu (sklo, zátky a karton) v několika členských státech a požádali sekretariát prověřit možnosti používání plastů na jedno použití.

COPA/COGECA, 15. 1. 2022, VYBRAL J. SEDLO

Maximální výnos hroznů pro italské stolní víno 30 (40) t/ha

Konference italských regionů schválila návrh zákona, který chce zavést výjimky pro snížení výnosu z 50 na 30 tun hroznů na hektar pro italská vína bez označení původu (dříve stolní vína), o němž bylo rozhodnuto v roce 2020. Čtete dobře, jde skutečně o tuny z hektaru! O snížení výnosů bylo rozhodnuto na pozadí masivních propadů cen, které provázely extrémně vysokou sklizeň v roce 2018, a mělo působit proti poklesu cen v důsledku pandemie. Dekret vstoupil v platnost 1. ledna 2021. Po protestech, zejména ze strany družstev, bude nyní v některých obcích, které nabízejí „obzvláště dobré podmínky pro vinařství“, přece jen povoleno až 40 tun z hektaru.

O této možnosti se diskutovalo již dlouho a možnost výjimky byla zahrnuta i do nového nařízení pro rok 2020, nyní je však pevně stanovena. Jednotlivé regiony musí do 31. ledna 2022 oznámit všechny obce, které mají být do systému výjimky začleněny. Čas ukáže, ▶

jakého podílu vinařských obcí se bude „výjimka“ týkat.

WEINWIRTSCHAFT/22. 12. 21/JS

Ve Francii ubylo 11 tisíc vinařství během deseti let

V roce 2020 bylo ve Francii 59 000 vinařství, o 11 000 méně než v roce 2010. Nejnovější údaje francouzského ministerstva zemědělství ukazují, že počet vinařů za posledních deset let klesl o 16 %, uvádí Vitisphere. Průměrné francouzské vinařství s 19 hektary se od roku 2010 rozrostlo o tři hektary, což představuje nárůst téměř o pětinu. Podle těchto zpráv se nejvíce snížil počet malých a středních vinařství (obrat do 250 000 EUR ročně). Většina těchto podniků byla opuštěna z důvodu odchodu do důchodu, což je pokračující trend. Přibližně čtvrtinu francouzských vinařství vedou lidé starší 60 let.

V Rakousku se trend ubírá stejným směrem, ale strukturální změna je mnohem výraznější. V posledních deseti letech se čtyři z deseti zemědělských podniků v této zemi vzdaly svých vinic.

DER WINZER/3. 1. 2022/JS

V Německu ubylo za deset let 25 % vinařských podniků

V roce 2020 bylo v Německu 15 515 vinařských podniků, kdežto v roce 2010 jich bylo ještě 20 290. Naopak plocha vinic se v Německu zvýšila za stejnou dobu o 2,9 % na 99 854 ha. Snížil se především počet podniků do 10 ha, zatímco počet podniků o velikosti 10 až 20 ha se zvýšil 1,6 % a podniků nad 20 ha přibýlo 60 %. V roce 2020 polovina (51 %) všech podniků měla plochu do 3 ha a celkem obdělávala 9 % vinic státu. Celkem 21 % podniků s velikostí nad 10 ha hospodařilo na 66 % plochy vinic Německa.

DDW 24-2021/JS

V Rakousku se snížil počet vinařských podniků o 40 %

Počet vinařských podniků v roce 2020 činil 12 098, zatímco v roce 2009 to bylo ještě 20 181. Plocha vinic Rakouska naopak mírně narostla o 1,6 % na 46 273 ha. Statisticky průměrná plocha

na podnik se tak zvýšila z 2,3 na 3,8 ha. Plocha bílých odrůd se od roku 2015 zvýšila o 4 % a plocha modrých odrůd se snížila o 3,5 %. Za posledních pět let ubylo 1 265 vinařských podniků (14 %), oproti roku 1999 dokonce 19 900 podniků. Největší pokles počtu podniků mezi lety 2009 až 2020 proběhl ve spolkové zemi Burgenland (o 60 %), nejmenší ve Štýrsku (o 23 %).

V odrůdové skladbě je na prvním místě Veltlínské zelené (15 015 ha), které tvoří téměř polovinu (47 %) všech bílých odrůd. Od roku 2015 se jeho plocha zvýšila o 640 ha. Je to nejrozšířenější odrůda ve všech vinařských spolkových zemích s výjimkou Štýrska, kde vede Sauvignon blanc. Na druhém místě je Zweigeltrebe a svými 6 145 ha zaujímá 43 % plochy modrých odrůd. Je nejčastější modrou odrůdou v Dolním Rakousku a Vídní, v Burgenlandu je to Frankovka a ve Štýrsku Blaue Wildbacher. Největší plocha vinic Rakouska se nachází v Dolním Rakousku (62 %), následují Burgenland (26 %), Štýrsko (10 %), Vídeň (1,4 %) a na ostatní zbylá 0,5 % plochy.

DER WINZER 11-2021/JS

Zprávy z AREV o vinařství

V prosinci schválil Evropský parlament zprávu o „plánu kontroly rakoviny“, která potenciálně otevírá cestu k celé řadě omezení a přísnějších pravidel pro komunikaci a propagaci vína. Co se týče trhu, pokračuje vzestupný trend prodeje vína, na jehož konci padly nové rekordy, a zároveň roste obliba biovína.

Spojené státy: Bonterra tvrdí, že je prvním ekologicky pěstovaným vínem na světě, které je uhlíkově neutrální

Společnost Bonterra spolupracovala s neziskovou organizací Climate Neutral na zúčtování všech emisí skleníkových plynů a zjistila, že jedna láhev jejího vína (750 ml) vytváří v průměru 1,54 kg emisí ekvivalentu oxidu uhličitého (CO₂e). V roce 2020 pocházelo 37,2 % emisí společnosti Bonterra z obalových materiálů, 25,2 % z dopravy, 16,5 % ze zpracování, 16,1 % z produkce hroznů a 5 % z cest zaměstnanců. Od té doby společnost Bonterra kompenzovala 110 % své uhlíkové stopy prostřednictvím odpovědných, na přírodě založených uhlíkových kreditů třetích stran.

Francie: Navzdory ročníku 2021 si region Champagne drží své pozice v otázkách životního prostředí

Kvůli plísni révy přišla Champagne o 25 % úrody a o dalších 30 % kvůli jarním mrazům. Vzhledem k velmi komplikovanému roku 2021 na vinicích někteří vinaři doufali ve změnu environmentálních cílů, konkrétně měli na mysli nulové používání herbicidů do roku 2025 a 100 % certifikovaných biovinařství do roku 2030. Nicméně environmentální cíle Champagne byly potvrzeny. V zájmu zachování svých závazků a zároveň ziskovosti se Champagne snaží zlepšit fungování své individuální rezervy, kterou letos využilo mnoho vinařů. Mezi nápady, které jsou na stole, patří samozřejmě zvýšení stropu rezervy, které může být doprovázeno případným čerpáním části rezervy.

Evropa: Evropská politika byla vyzvána, aby uznala zdravotní přínosy umírněné konzumace alkoholu

Comité Européen des Entreprises Viticoles (CEEV), který zastupuje obchod s vínem v Evropské unii, vyzývá Evropský parlament, aby při tvorbě politik kladl důraz na solidní vědecké poznatky. CEEV zejména naléhá na politiky EU, aby přehodnotili tvrzení, že „neexistuje bezpečná míra konzumace alkoholu“, které pochází ze zprávy EU v rámci BECA a bylo založeno na chybné studii. Zpráva byla nicméně přijata výborem BECA Evropského parlamentu 29 hlasy pro, 1 proti a 4 se zdrželi hlasování.

CEEV uvádí, že předpoklad, že neexistuje žádná bezpečná hladina, je „zavádějící a zjednodušující“ a představuje nebezpečí pro evropský obchod s vínem, protože tato rétorika může být použita k ospravedlnění dalších daní a obchodních omezení, která by mohla mít nepříznivé dopady na alkoholový průmysl. Sdružení CEEV konstatuje, že podporuje celkový cíl EU snížit škodlivou spotřebu alkoholu, zdůrazňuje však, že je třeba se zaměřit na řešení základních příčin škodlivé spotřeby alkoholu.

Evropa: EU schválila označování dealkoholizovaných vín

Evropská unie dala tento týden po měsících jednání v Bruselu zelenou tomu, aby dealkoholizovaná vína a vína s nízkým obsahem alkoholu byla klasifikována jako vína. Úplné odstranění alkoholu je povoleno pouze u stolních vín, zatímco apelační oblasti budou moci schválit vína s nižším obsahem alkoholu, pokud si to budou přát. ▶

Svět: ceny vína pravděpodobně porostou kvůli tlaku nákladů

Inflace a rostoucí náklady vyvolaly v posledních týdnech ve Velké Británii a USA otázky ohledně schopnosti odvětví absorbovat růst cen vína. Navzdory nedávnému zmrazení cel britská asociace Wine & Spirit Trade Association (WSTA) uvedla, že se obává, že ceny vína v roce 2022 vzrostou kvůli nesčetným faktorům, včetně rostoucích nákladů, inflace a problémů v dodavatelském řetězci.

Evropa: EU udělila členským státům právo používat odolné PIWI odrůdy révy vinné pro vína s CHOP

Rozhodnutí EU bylo přijato v reakci na výzvy, které přináší změna klimatu, a s cílem pomoci evropskému vinařskému odvětví stát se udržitelnějším. Řada PIWI odrůd totiž těží ze zvýšené odolnosti vůči běžným chorobám, jako je plíseň a padlí révy, což znamená, že vinice není nutné ošetřovat chemickými pesticidy nebo měďnatými postřiky schválenými pro ekologické zemědělství nebo je ošetřovat vůbec. Nyní bude záviset na každém členském státě, jaké odrůdy pro CHOP (AOC, DOC, DAC, VOC, jakostní víno, víno s přívlaskem) povolí.

Svět: Víno jako investiční příležitost na vzestupu

V posledních dvou letech bylo kvalitní víno lepší investicí než ropa nebo zlato. To je jeden ze závěrů výroční zprávy za rok 2021, kterou zveřejnila společnost Liv-Ex, jež provozuje celosvětový trh s kvalitním vínem.

Anglie: Viniční půda „nemůže být levnější“

Anglie má obrovský potenciál pro rozšíření pěstování révy vinné a jeden z předních producentů tvrdí, že cena půdy pro vinice nemůže být levnější. Ian Kellett, majitel společnosti Hambleton Vineyard, byl ohledně vyhlídek na rozšíření optimistický. „Průměrná cena zemědělské půdy ve Velké Británii je 12 000 až 15 000 liber za akr, zatímco v Champagne se cena hektaru půdy pohybuje od 800 000 do 2,2 milionu eur.

Biovíno vítězí u Evropanů

Západní Evropa pije stále méně vína. V roce 2015 uvedlo 82 % Němců, Angličanů a Francouzů, že v posledních šesti měsících konzumovali víno, v roce 2021 to bylo pouze 73 %. V tomto kontextu poklesu se daří jedné skupině vín, a to

certifikovaným biovínům. V roce 2021 totiž 39 % dotázaných Evropanů (3 000 Francouzů, Angličanů a Němců) uvedlo, že již konzumovali biovíno. Toto číslo je o 30 % vyšší ve srovnání s předchozím průzkumem provedeným v roce 2015. Francouzi mají biovíno raději než jejich sousedé. Alespoň jednou za čas ho pije 36 % z nich. To je dvakrát více než v roce 2015. Těchto konzumentů biovína je ve Velké Británii 27 % a v Německu 23 %.

AREV/AYNARD S PODPOROU FARM EUROPE/14. 1. 2020/JS

Rakouská první ledová vína jsou ve sklepě

Podle Spolkové vinařské inspekce byly hrozny pro první ledová vína sezóny sklizeny již během vánočních svátků, a to zejména v severní části Dolního Rakouska. Z přibližně 30 hlášení se dosud získalo asi 50 000 litrů ledového vína. Většina byla sklizena v okrese Holabrunn. Pokud to podmínky dovolí, lze očekávat další sklizně hroznů pro ledové víno, protože se zatím nevyskytly ani dlouhotrvající, ani celoplošné mrazy. Také v Německu se první hrozny pro ledová vína sklízely o svátcích, což je v porovnání s předchozími lety velmi brzy.

DER WINZER/3. 1. 2022/JS

Rekordní prodej šampaňského

Sdružení výrobců šampaňského očekává v roce 2021 prodej 315 milionů lahví. S tržbami přesahujícími 5,5 miliardy eur bude dosaženo nového rekordu. Po prvních vlnách pandemie se prodej luxusního kvalitního šampaňského, který výrazně poklesl, rychle zotavil a v roce 2021 by mohl dosáhnout nového rekordu. Předchozí rekord v prodeji šampaňského nastal v roce 2019 – před pandemií. V té době bylo prodáno šampaňské celkem za pět miliard eur. Letošní rok zřejmě překoná tento rekord o půl milionu eur. Hodnota vývozu by se měla oproti roku 2019 zvýšit o téměř 20 %. S 315 miliony prodaných lahví by se mohlo jednat také o rekordní objem – pokud jsou k dispozici první údaje, je nejvyšší od vrcholného roku 2011. Oproti předchozímu roku se tak prodej zvýšil téměř o třetinu.

Association Viticole Champenoise (AVC), oborové sdružení výrobců šam-

paňského, přičítá rekordní prodeje především vysoké poptávce v anglicky mluvících zemích. Hovoří se také o nových spotřebitelských zvyklostech, které představují šampaňské jako způsob konzumace doma.

DER WINZER/22. 12. 2021/JS

Ukrajina: Nový zákon o rozvoji vinařství a zahradnictví

Prezident Ukrajiny Volodymyr Zelenskyj podepsal zákon „O změnách některých legislativních aktů Ukrajiny o podpoře rozvoje v oblasti vinařství a zahradnictví“, který byl přijat Nejvyšší radou dne 17. prosince 2021. Informovala o tom tisková služba Kanceláře prezidenta Ukrajiny. Zákon rozšiřuje seznam občanů Ukrajiny, kteří budou mít právo kupovat pozemky ve státním a obecním majetku. Dále bude zákonem stanovena lhůta pro zemědělskou půdu pronajatou k zakládání a/nebo pěstování víceletých plodin (sady, vinice), jejichž pronájem nesmí být kratší než 25 let. Cílem tohoto dokumentu je vytvořit vhodné ekonomické a právní podmínky napomáhající k rozvoji vinařství a zahradnictví na Ukrajině, což podníká rozšiřování stávajících a vznik nových farem a také zvýší zaměstnanost na venkově.

YEGOR RESHETNYK, MÍSTNÍ ZÁSTUPCE ČR PRO AGRO-POTRAVINÁŘSTVÍ, VELVYSLANECTVÍ ČR V KYJEVĚ, E-MAIL: CZ.UKREXPORT@META.UA

Výzkumný projekt PIWI na univerzitě v Geisenheimu

V rámci projektu VitiFIT se tematická oblast B v Geisenheimu zabývá v souvislosti s PIWI odrůdami šlechtěním révy, stylistikou vína, ekonomickými studii, jakož i zpracováním analýzy spotřebitelů.

Ve šlechtění se proto identifikují nové rezistence vůči patogenu plísně révy (Plasmopara viticola) v dosud nepoužívaných genetických zdrojích a kříží se do současných šlechtitelských linií. Zpracovávají se odrůdové znaky a vybírají se klony s cílem vyvinout nebo dále rozvíjet odrůdy révy vinné, které poskytují stabilní a trvalejší odolnost vůči patogenu a rozšiřují tak genetickou základnu.

Zároveň se dále optimalizuje kvalita a styl vína stávajících PIWI odrůd a přispůsobuje se požadavkům spotřebitelů.

PIWI odrůdy mají potenciál ušetřit na přípravcích na ochranu rostlin. To přináší ekonomické výhody pro vinaře a ekologické výhody pro životní prostředí. Za účelem kvantifikace těchto vzájemných vztahů se pomocí digitálních časových snímků, průzkumů, tržních experimentů a případových studií hodnotí provozní aspekty a účinky na udržitelnost v celém hodnotovém řetězci, od šlechtitele přes produkční podniky až po distribuční kanály.

Kromě toho se na základě šestistupňové výzkumné koncepce vyvíjí marketingová a komunikační strategie pro cílové skupiny a kanály, která má těmto odrůdám pomoci dosáhnout větší úspěšnosti na trhu s vínem.

Odkaz na webové stránky najdete zde: <https://vitifit.de>.

VITIFIT/CHRISTOPH KIEFER/15. 12. 2021/JS

Evropská réva vinná pochází ze západní Asie

Podle italské studie pocházejí „evropské odrůdy“ používané v Evropě k získávání vína původně z oblasti jižního Kavkazu. Je to potvrzení dávno známé skutečnosti. Vědci z univerzity v Udine zkoumali genetiku odrůd běžně používaných v Evropě, aby zjistili, odkud pocházejí. Zkoumáním více než 200 různých genomů révy vinné *Vitis vinifera* se snažili objasnit sporný původ evropských odrůd révy vinné. Podle studie byly všechny zkoumané genomy domestikovány v západní Asii a odtud přivezeny do Evropy, kde byly regionálně kříženy s divokou evropskou révou. Zda k těmto přechodům docházelo přirozeně, nebo je způsobil člověk, zůstává nejasné. Z těchto kříženců vznikly dnes známé odrůdy révy vinné, které se z alpských zemí rozšířily do celého světa.

To, že vinařství a příprava vína mají svůj původ na Kavkaze, je jasné již delší dobu. Tam například neolitické keramické střepy dokládají konzumaci vína před více než 8 000 lety. Naopak v Evropě se s pěstováním révy vinné začalo pravděpodobně až před 4 000 lety ve východním Středomoří a před 2 000 lety v západoevropských zemích. Během analýzy se italskému výzkumnému týmu podařilo také identifikovat gen, který je pravděpodobně zodpovědný především

za velikost bobulí. Tento gen byl tedy rozhodující pro domestikaci révy vinné člověkem, protože teprve díky větším bobulím a s nimi spojeným vyšším výnosům se réva vinná stala pro člověka zajímavou.

DER WINZER/23. 12. 2021/JS

Výbor pro zemědělství a rozvoj venkova EP dne 10. 1. 2022: Výměna názorů s komisařem Wojciechowským

Komisař Wojciechowski se během svého úvodního projevu dotkl mnoha bodů, které bude nový rok pro tvůrce evropské zemědělské politiky znamenat, a sice dokončení SZP, krize na trhu s cenami, zvýšení nákladů na energie atd. Nejprve však provedl krátké shrnutí činností vykonaných během roku 2021: SZP byla úspěšně schválena, byla představena a schválena dlouhodobá vize pro venkovské oblasti do roku 2040, Komise navrhla svůj akční plán pro ekologické zemědělství spolu s iniciativou pro uhlíkové zemědělství, byly vytvořeny pohotovostní plány, byla představena strategie pro lesnictví a v členských státech byla implementována směrnice o nekalých obchodních praktikách.

Poté přešel k opatřením pro rok 2022 a zdůraznil, že v první polovině roku bude většina energie věnována přezkoumání strategických plánů – což je základem toho, že v současné době bylo obdrženo 19 plánů, zatímco zbývajících 8 členských států bylo přímo osloveno, aby předložily své plány. Komisař zdůraznil, že je důležité, aby byly k dispozici ve stejnou dobu, aby bylo možné je posoudit podle stejných kritérií a vyhnout se dvojím standardům při jejich hodnocení.

Wojciechowski se zmínil o schůzce, kterou měl s francouzským předsednictvím, a uvítal jeho priority, které bude prosazovat v příštích šesti měsících, a těmi jsou mezinárodní obchodní reciprocity a uhlíkové zemědělství.

Poté se slova ujali poslanci. Velká většina kladla otázky týkající se strategických plánů a doufala v jejich rychlé schválení, aby nedocházelo k dalším průtahům (Dorfmann); Häusling (Zelení) upozornil, že ekologický sektor není celkově spokojen s výsledky jednání, a David (ID) se ptal, jak bude zvládnuta revize českého strategického plánu (vzhledem k vládní krizi). Krize situace na trhu byla častým bodem, poslanci EP

poukazovali na to, že růst cen surovin i energií a hnojiv má negativní dopad na zemědělce, a naléhali na Komisi, aby přijala opatření.

De Castro upozornil na zeměpisná označení a propagační politiku, které se podle názoru jeho skupiny neubírají správným směrem. Uvedl, že současný systém zeměpisných označení funguje velmi dobře tak, jak je nyní, a že úpravy, pokud nejsou provedeny přesně, jej mohou ohrozit a způsobit potíže. Pokud jde o propagační politiku, uvedl, že Komise klade určité překážky – zejména v oblasti komunikace – na odvětví vína a masa. K téže problematice se vyjádřila Sandeřová (EPP), podle jejíhož názoru není CHZO záležitostí duševního vlastnictví, zatímco propagační politika, kterou Komise navrhuje, hrozí snížením skutečného vývozu EU.

David (ID) vznesl připomínku, že požadavky po ekologických produktech není dostatečně velká, aby ospravedlnila opatření v rámci F2F. Kuzmiuk (ECR) se zeptal, zda má Komise nějaké plány na zastavení zániku malých farem. Flanagan (levice) trval na tom, aby byli poslanci EP zapojeni do stále probíhajícího procesu SZP. Aguilera (S&D) uvedla, že hlavním problémem, s nímž se zemědělci – alespoň ve Španělsku – potýkají, jsou ceny potravin, a zejména nízké ceny produktů ze třetích zemí. To je podle ní způsobeno současnými nevýhodnými obchodními dohodami.

V odpovědi na otázky poslanců Evropského parlamentu komisař Wojciechowski uvedl, že v případě strategických plánů zašle Komise v březnu členským státům dopisy se svými poznámkami, a ujistil, že diskuse mezi členskými státy a Komisí budou dynamickým procesem. Uvedl také, že členské státy, které ještě nepředložily své plány, riskují, že plán vůbec nebudou mít. Připustil, že situace na trhu je obtížná, ale podle údajů Komise existují náznaky, že se situace mírně zlepšuje. V každém případě zdůraznil, že tato záležitost bude předložena k projednání v Radě EU a že pokud Komise zasáhne, bude to zásah opatrný. Navrhovaným řešením pro řešení krize cen hnojiv může být podle názoru Komise snížení jejich používání, aby se to sladilo s kontextem F2F.

Ujistil, že uzávěrky Carbon Farming & Trade budou pečlivě projednány, a ujistil, že zemědělci nebudou muset dělat více za stejné množství peněz, ale spíše naopak (zemědělci budou odměňováni ▶

za postupy, které dělali vždy). Wojciechowski uvedl, že energetickou krizi nevyřešíme bez politického řešení a že Komise je otevřena všem opatřením na pomoc zemědělcům.

AREV/AYNARD S PODPOROU FARM

EUROPE/13. 1. 2022/JS

Zemědělsko-potravinářská témata EU pro rok 2022: SZP, udržitelné používání pesticidů, glyfosát, certifikace odstraňování uhlíku, označování potravin

Během roku 2022 se budou zemědělsko-potravinářská témata soustředit na navazující iniciativy z roku 2021. V rámci Společné zemědělské politiky bude pozornost věnována předložení návrhů národních strategických plánů ke schválení Evropské komisi a následné komunikaci členských států se zástupci Komise. Na strategie a plány Evropské zelené dohody, které byly předloženy v letech 2020–2021 začnou v průběhu roku 2022 postupně navazovat konkrétní legislativní návrhy. Jedním z prvních by v prvním pololetí 2022 (pravděpodobně březen 2022) měla být revize směrnice o udržitelném používání pesticidů, Evropská komise do revize pravděpodobně začlení i cíl Farm to Fork na redukci objemu používaných pesticidů o 50 %. Z hlediska přípravků na ochranu rostlin bude tématem i diskuse o případném obnovení licence na používání glyfosátu (aktuální licence vyprší v polovině prosince 2022). Evropský úřad pro bezpečnost potravin (EFSA) i Evropská agentura pro chemické látky (ECHA) nyní zvažují, zda doporučí používání látky obnovit či nikoliv. Očekává se vyjádření ke zdravotním rizikům glyfosátu. Stanovisko ke klasifikaci glyfosátu, které vypracuje agentura ECHA, bude použito úřadem EFSA a zástupci příslušných orgánů členských států EU k dokončení vzájemného hodnocení rizik pesticidů. Stanoviska ECHA i EFSA by měla být předložena v druhé polovině roku 2022. Klíčovou prioritou roku 2022 bude také návrh regulačního rámce pro certifikaci odstraňování uhlíku, který bude navazovat na cíle legislativního balíčku FitFor55. Předložení je očekáváno ve třetím čtvrtletí 2022. Spuštěna bude rovněž veřejná konzultace k problematice genového inženýrství. Editace genů v zemědělství EU se dostala do centra pozornosti poté, co Evropský soudní dvůr v roce 2018 rozhodl, že orga-

nismy získané mutagenetickými technikami šlechtění rostlin jsou GMO a měly by v zásadě spadat pod směrnici o GMO. Zemědělské organizace ale krok kritizují, usilují o to, aby byla pro nové genomické techniky vypracována legislativa vlastní s cílem umožnit jejich zavádění v EU. Veřejná konzultace v této věci bude zahájena ve druhém čtvrtletí roku 2022, legislativní návrh by Komise měla následně zveřejnit ve druhém čtvrtletí roku 2023. Během čtvrtého čtvrtletí 2021 měla Evropská komise v plánu předložit revizi propagační politiky pro zemědělsko-potravinářskou produkci, revize bude nakonec předložena až v průběhu roku 2022. Evropská komise nadále zpracovává výsledky veřejné konzultace k propagační politice z roku 2021. V prvním čtvrtletí 2022 by Komise také měla předložit revizi pravidel pro chráněné zeměpisné označení (CHZO). Podle původního plánu Evropské komise by konec roku 2022 měl patřit i návrhům zaměřeným na označování potravin (značení výživových hodnot na přední straně obalu, výživová a zdravotní tvrzení, značení data spotřeby, značení země původu).

ZPRAVODAJ PK ČR 2/2020

Z jednání Zemědělského výboru EP: Zemědělské priority francouzského předsednictví

Zasedání proběhlo 25. 1. 2022. Informace předsedy Rady pro zemědělství, francouzského ministra zemědělství J. Denormandie: SZP patří mezi první politiky EU a nedávno oslavila 60 let, je to pilíř evropských struktur. Základní priority jsou následující:

- Soběstačnost a potravinová bezpečnost
- Reciprocita předpisů při dovozu potravin. Dovážené potraviny musí splňovat stejné požadavky jako potraviny z EU. Nelze dovážet produkt, který byl získán za podmínek, které nejsou v EU povoleny.
- Uhlíkové zemědělství – zemědělská půda zachycuje uhlík, můžeme zavést uhlíkový certifikát, který se bude prodávat na trhu.

Reakce poslanců:

H. Dorfmann: Potřebujeme trvale udržitelné zemědělství, které bude současně intenzivní.

M. Häusling: K uhlíkovému zemědělství jsem skeptický, věřím v humus

v půdě. Jak se bude počítat redukce používání pesticidů? Řetězce dováží potraviny, které nejsou slučitelné s produkcí v EU.

Z. Kuzmiuk: Dohoda se zeměmi MERCOSUR obsahuje stále dvojí standardy nevýhodné pro EU, Komise tuto dohodu stále podporuje.

Ministr: Povolenky pro uhlík musí mít odpovídající hodnotu na trhu. Ekologie musí být v souladu s ekonomikou. V příštích měsících by k tomu mělo být vydáno příslušné nařízení. Pro Evropu je zásadní výživa obyvatel, agroekologie je prostředek. Zemědělství nemůže existovat bez životního prostředí. Vždyť problémy související s „Arabským jarem“ začaly krizí z nedostatku chleba.

A. Sanderová: Pane ministře, jak můžete podpořit strategii F2F, která znamená snížení produkce potravin? Jak to souvisí s bezpečností?

S. Schmiedtbauerová: Problémy při dovozu jsou také z hlediska ochrany rostlin, používání antibiotik a hormonů, stále platí nerovnoprávné podmínky.

J. Decerle: Strategie F2F ještě není odhlasována v Parlamentu, v čem vám, pane ministře, můžeme pomoci?

J.-I. Zoido Álvarez: Jedním z nejdůležitějších odvětví ve Francii i Španělsku je odvětví vína, které je v potížích. Co chce francouzské předsednictví dělat na jejich podporu?

B.-J. Ruissen: Co uděláte pro urychlení registrace biologických přípravků pro ošetřování rostlin a pro podporu šlechtění odrůd novými metodami, aby se celý proces urychlil?

Ch. Asger: Jak hodnotíte nové šlechtelské metody?

M. Mortlerová: Směřují navrhovaná opatření k soběstačnosti EU?

M. Šojdrová: Výživa obyvatel a příroda musí být v souladu.

A. Alieva-Veliová: Jak se bude přehodnocovat Nutri score? Jaký bude další postup u strategických plánů, ne všechny státy je odevzdaly?

M. Bizzottová: Strategie F2F prodává produkt, co si myslíte o systému označování NUTRI-FORM?

A. Deparnay-Grünenbergová: Jak podpoříte F2F s cílem 25 % bioprodukce na území Evropy?

M. Hlaváček: Vidím strategické prvky pro Evropu – nové genomické techniky a budoucnost proteinů, jak se k tomu postaví francouzské předsednictví?

L. Ilčí: Pokud se budou zvedat ceny potravin, spotřebitel se zaměří na levnější dovoz.

C. Gruffat: Jak se bude protlačovat 25 % podíl ekologického zemědělství?

B. Ropé: Deset miliard eur bylo ze SZP vyčleněno na vědu. Jak pomůže věda v implementaci F2F?

Ministr: „Zrcadlová opatření při dovozu“ se musí řešit, je to i otázka ochrany spotřebitele. Samotné zemědělství musí být ekonomicky rentabilní, to je naprostý základ. Zemědělství nemůže nést náklady současné transformace, jeho úkolem není jenom ochrana přírody, ale především výživa obyvatelstva, týká se to i vína. Nové genomické techniky obhajují a také Rada podpořila změnu předpisů v tom směru. Nová SZP musí začít platit hned od 1. 1. 2023. K 25 % bioplochy: Je nutné přejít na ekologické hospodaření, ale samozřejmě musí být po jeho produktech poptávka. Musí se pomoci tomuto přechodu a současně informovat spotřebitele. Ve spotřebě proteinů jsme závislí na jihoamerických bílkovinách, je třeba to vrátit do evropských rukou.

Celý tříhodinový záznam lze sledovat v češtině na adrese:

https://multimedia.europarl.europa.eu/cs/webstreaming/committee_s_20220125-0900-COMMITTEE-AGRI

ZV EP, 26. 1. 2022, ZPRACOVAL J. SEDLO

Evropská komise plánuje předložit revizi směrnice o udržitelném používání pesticidů dne 23. 3. 2022

Evropská komise plánuje podle svého aktuálního pracovního plánu pro rok 2022 předložit revizi směrnice o udržitelném používání pesticidů dne 23. 3. 2022. V rámci revize směrnice Komise plánuje přijmout právní předpisy, které by – jak je uvedeno ve strategii Farm to Fork (od zemědělce ke spotřebiteli) – snížily riziko používání pesticidů o 50 %. Rovněž během roku 2022 by Komise měla předložit legislativní návrhy zahrnující návrhy v oblasti nastavení cílů obnovy přírody (původně plánováno na konec roku 2021).

ZPRAVODAJ PK ČR 50/2021

Zprávy z AREV

Nová německá koalice si klade vysoké ambice pro ekologické zemědělství

Nová německá koaliční vláda se rozhodla urychlit přechod na udržitelné

zemědělství a potravinové systémy, aby do roku 2030 dosáhla 30 % ekologicky obdělávané půdy. V současné době je v Německu 35 413 ekologických farem, které obdělávají 4 197 737 ha půdy, což představuje 10,2 % německé zemědělské půdy. Aby bylo dosaženo cíle stanoveného v koaliční smlouvě, tedy že udržitelné zemědělství slouží také zájmům podniků, dobrým životním podmínkám zvířat a přírodě a je základem zdravých potravin, plánuje nová vláda zvýšit finanční podporu na pomoc zemědělcům při přechodu k ekologickému zemědělství.

Itálie: Máme strategii pro ekologické zemědělství

Italský ministr zemědělství prohlásil, že v rámci Národního plánu obnovy budou do sektoru ekologického zemědělství investovány další prostředky, aby bylo dosaženo 30 % zemědělské půdy obdělávané ekologickým způsobem – nikoli jen 25 %, jak navrhuje Komise. Uvádí, že bez ohledu na snahy o podporu tohoto odvětví je skutečným problémem proniknutí na trh: podle něj by se veřejná podpora měla týkat spíše produktů než produkce.

Francouzský návrh na označování původu zpracovaných potravin

Pracovní skupina zřízená v rámci francouzské Národní rady spotřebitelů vydala stanovisko k uvádění původu složek ve zpracovaných potravinách. Třemi hlavními doporučeními je upřednostnit informace o zemi původu hlavních složek (primární složky) před obecnějšími informacemi typu „EU“ nebo „mimo EU“; uvádět, pokud hlavní složky výrobku nejsou francouzského původu, a doprovodit symboly reprezentující Francii prohlášením typu „fabriqué/élaboré/cuisiné en France“; uvádět původ zemědělské suroviny u zpracovaných složek.

Greenpeace proti reklamě na maso

Greenpeace požádalo politiky o zákaz reklamy na maso prostřednictvím předpisů vzhledem k tomu, že podle organizace je maso v reklamách prezentováno pozitivně. Odkazuje se na emise a dopadu masa na klima. Ekologická organizace tvrdí, že cílů klimatické neutrality stanovených EU lze dosáhnout pouze snížením živočišné výroby na polovinu. Podle návrhů Greenpeace by zemědělci měli dostávat finanční podporu na přeměnu zemědělství na postupně ukončený chov zvířat.

Buněčné maso: vytvoření evropské platformy

Desítky společností působících v odvětví buněčného masa oznámila vytvoření evropské platformy Cellular Agriculture Europe, která bude hájit jejich zájmy na úrovni EU. Předseda sdružení pan Jone uvedl: „Buněčné zemědělství přidá ke společnému úsilí o vytvoření zdravějšího a ekologičtějšího potravinového systému v Evropě mocný nástroj“. Aby bylo možné tento přechod uskutečnit a dosáhnout cílů strategie „od zemědělce ke spotřebiteli“ v kombinaci s reformami konvenčních zemědělských postupů, bude odvětví buněčného zemědělství hrát klíčovou roli.

Protein z mikrořas krmených odpadem

Singapurská společnost Sophie's Bio-Nutrients vyvíjí řadu bílkovin z mikrořas, které se mají používat v rostlinných náhražkách masa, a v nizozemském Amsterdamu zřídila obchod. Výrobní proces zahrnuje fermentaci řas v temné místnosti, které lze krmit všemi druhy průmyslového potravinářského odpadu. Kromě toho, že má řasa pozitivní nutriční výhled (obsahuje bílkoviny, sacharidy, polynenasycené mastné kyseliny, železo a vitaminy skupiny B), má ve srovnání s živočišnými nebo rostlinnými bílkoviny menší dopad na životní prostředí. Výrazně se totiž snižuje potřeba půdy, času, vody a energie a nevyžadují se herbicidy, hnojiva, antibiotika ani hormony.

Rada pro životní prostředí k NGT

Před několika měsíci se ministři zemědělství EU velmi vstřícně postavili k návrhům Evropské komise na revizi regulačního rámce, který by usnadnil uvádění rostlinného rozmnožovacího materiálu získaného novými genomickými technikami (NGT) na trh. Jejich kolegové ministři životního prostředí se zdají být opatrnější. Během rozpravy uspořádané 20. prosince v Bruselu na základě poznámky připravené Rakouskem několik z nich trvalo na přísném uplatňování zásady předběžné opatrnosti. Nová německá ministryně (Zelení) Steffi Lemkeová, která připomněla, že koaliční dohoda její vlády přikládá těmto otázkám nejvyšší důležitost, upozornila, že možné účinky těchto nových technik, jejich dopad na životní prostředí nebo na rostliny musí být analyzovány z vědeckého hlediska, z hlediska udržitelnosti. Zásada předběžné opatrnosti musí být uplatňována i při povolování ▶

uvádění na trh, a to s ohledem na souvislosti s lidským zdravím a životním prostředím. Evropská komise se chystá zahájit posouzení dopadů svých politických možností, aby usnadnila povolování některých z těchto rostlin v EU s ohledem na legislativní návrhy, které se očekávají v roce 2023. Bude obtížné vyhovět všem.

Německý svaz šlechtitelů rostlin podporuje reformy

Německý svaz šlechtitelů rostlin (BDP) podporuje iniciativu Evropské komise na revizi v současnosti platné legislativy v oblasti genového inženýrství s vysvětlením, že „sdílíme názor, že tyto metody mají potenciál přispět k cílům Zelené dohody EU, a zasazujeme se o diferencované hodnocení“ uvedl výkonný ředitel BDP Schäfer. Dále také zdůraznil, že soukromé šlechtění rostlin v Německu je závislé na placení licencí, aby mohli šlechtitelé nadále investovat do šlechtitelského pokroku. Schäfer dále vysvětlil, že „legislativa musí zajistit, aby šlechtitelské podniky dostávaly licenční poplatky, na které mají nárok, v plné výši“.

Editace genomu - legislativní návrh podporuje financování výzkumu z veřejných zdrojů

Italští politici nabídli dolní komoře parlamentu legislativní návrh týkající se možnosti povolit výzkum s produkty získanými technikami editace genomu (mutageneze a cisgeneze). Zpravodaj a předseda zemědělského výboru, poslanec Gallinella, vysvětlil, že „díky NGT bychom mohli mít udržitelnější rostliny z hlediska životního prostředí se zvýšenou odolností vůči změně klimatu. V podstatě se jedná o technologii, která urychluje přirozený proces“. Poslanec navíc tvrdí, že pomohou zvýšit produktivitu. „Pokud chceme pochopit, zda tato technologie funguje, musíme začít s testováním hned, jinak se za pár let ocitneme v situaci, kdy budeme muset stejné technologie nakupovat v jiné zemi. Pokusy na otevřeném poli jsou v souladu se studií Evropské komise z 29. dubna a v souladu s cílem ekologického zemědělství“.

Němečtí Zelení o geneticky modifikovaných organismech

Navzdory historicky jednoznačnému postoji německé strany Zelených, která se důrazně stavěla proti GMO, se nyní její postoj zmírnil. Pozoruhodné je, že

v koaliční smlouvě se všechny tři strany dohodly na tom, že nová vláda „zajistí transparentnost nových šlechtitelských technik“ a posílí výzkum v oblasti hodnocení rizik, aniž by však zaujala stanovisko k povolení či nepovolení této technologie.

Britský etický orgán k problematice editace genů

Britská Nuffield Council on Bioethics, nezávislý etický orgán, prohlásil, že v žádném případě by nemělo být zaváděno upravování genomu za účelem „udržení neudržitelných potravinových a zemědělských systémů“. Orgán nicméně uznal potenciál této technologie, ale upozornil, že by mohla být použita neticky. Uvedl, že je naléhavě zapotřebí veřejného dialogu a přísné regulace, která by usměrňovala vývoj této nové technologie. Riziko nemocí by nemělo být důvodem ke zvyšování rozsahu a intenzity zemědělských systémů nebo k tomu, aby se nebral ohled na potřeby zvířat, pokud jde o odpovídající péči. Doporučuje vládě, aby před jakoukoli změnou stávající regulace uspořádala rozsáhlou veřejnou konzultaci, a pomohla tak vypracovat plán, jak lze genetickou úpravu eticky využít v budoucích potravinářských a zemědělských systémech Spojeného království.

Timmermans: editace genů je jednou součástí opatření pro udržitelnost v zemědělsko-potravinářském sektoru

Během akce na téma Moderní biotechnologie v zemědělství se místopředseda Evropské komise vyjádřil k těmto technologiím a zdůraznil, že předběžné práce již odhalily, že rostliny získané novými genomickými technikami mají potenciál přispět k cílům odolnější a udržitelnější zemědělsko-potravinářské produkce. Domnívá se, že NGT by měly být financovány jako jeden z nástrojů k dosažení cílů Zelené dohody, a poukazuje na příklady, jako je zvýšená odolnost rostlin vůči škůdcům, chorobám a environmentálním podmínkám vlivu změny klimatu, přičemž tvrdí, že NGT budou součástí těchto opatření.

Komise je otevřena NGT, ale s opatrností

V projevu na konferenci nazvané Cesta k bezpečným a udržitelným inovacím evropská komisařka pro zdraví uvedla, že Evropská komise nemá v úmyslu deregulovat povolování geneticky modifikovaných organismů ani zkracovat

posuzování rizik, a slíbila, že usnadní povolování některých rostlin získaných novými genomickými technikami v EU při respektování zásady předběžné opatrnosti. Vysvětlila také, že dalšími kroky Komise bude zahájení posouzení dopadů na konci února 2022 a dvanáctidenní veřejná konzultace o třech nebo čtyřech konkrétních možnostech politiky, která by měla proběhnout v dubnu 2022. Ve druhém čtvrtletí roku 2023 by pak měla následovat politická iniciativa týkající se rostlin získaných cílenou mutagenezí a cisgenezí.

AREV/AYNARD S PODPOROU FARM EUROPE/3. 1. 2020/JS

Minimální ceny alkoholických nápojů

Irská vláda zavedla minimální ceny alkoholických nápojů s účinností od 4. ledna 2021. „Cílem tohoto opatření je snížit počet závažných onemocnění a úmrtí způsobených konzumací alkoholu a snížit zátěž, kterou pro naše zdravotnictví představují nemoci související s alkoholem,“ uvedl irský ministr zdravotnictví Stephen Donnelly v jednom irském deníku. Minimální cena se vypočítává z množství čistého alkoholu na jeden nápoj. Příslušný údaj je 10 centů za gram alkoholu. Podle příkladových výpočtů je tedy minimální cena za láhev vína s 12,5 % obj. 7,40 EUR. Kromě toho irští spotřebitelé platí nejvyšší daň v EU za standardní láhev vína (do 15 % obj.) ve výši 3,19 EUR.

Díky nové legislativě je Irsko prvním suverénním státem EU, který zavedl model minimálních cen, a není v procesu odchodu z EU. Donnelly uvádí jako úspěšný příklad Skotsko, kde regionální vláda zavedla minimální ceny v roce 2018. V roce 2020 následoval Wales. Kanada a Rusko rovněž zakotvily minimální ceny ve svých politikách týkajících se alkoholu. Skotský model funguje tak, že 10 mililitrů nebo 8 gramů alkoholu se rovná jedné jednotce, jejíž cena je 50 penic. Podle britské Národní zdravotní služby obsahuje láhev vína o obsahu 13,5 % obj. 10 jednotek alkoholu, takže minimální cena je stanovena na 5 liber, což odpovídá necelým 5,80 eurům. Také ve Skotsku byla za důvod zavedení minimálních cen považována zdravotní péče.

V roce 2018 vyvolala skotská iniciativa v Německu pozitivní reakce. "Nemůžeme sedět se založenými rukama a čekat, ale ▶

musíme společně pokračovat v hledání vhodných řešení pro Německo," apelovala na noviny Funke-Mediengruppe Marlene Mortlerová (CSU), tehdejší zmocněnkyně spolkové vlády pro narkotika. Za problém označila nízké ceny a snadnou dostupnost. S tím souhlasily i pojišťovny.

WEINWIRTSCHAFT/6. 1. 2022/JS

Zavedení spotřební daně na nápoje obsahující cukr v Kazachstánu

Od roku 2023 se v Kazachstánu zavede spotřební daň na nápoje obsahující cukr. Tato daň bude zavedena v rámci národního projektu „Zdravý národ“, který připravilo Ministerstvo zdravotnictví. Produkce nápojů v Kazachstánu každoročně roste, stejně jako obliba slazených nápojů. Ministerstvo zdravotnictví v této souvislosti poznamenalo, že cílem opatření je zlepšit zdraví Kazachů, a rovněž citovali údaje Světové zdravotnické organizace, podle kterých je Kazachstán v TOP 10 zemích s nejvíce nezdravou stravou. V souladu s tímto projektem dojde od roku 2023 ke zvýšení spotřební daně nápojů s obsahem cukru: v r. 2023 bude spotřební daň nápojů – 20 %, v r. 2024–35 %, v r. 2025–45 %. Dokument o zvýšení daně podepsal prezident Kazachstánu dne 1. prosince 2021.

ARTYOM LUKASHOV, MÍSTNÍ ZÁSTUPCE

ČR PRO AGRO-POTRAVINÁŘSTVÍ,

VELVYSLANECTVÍ ČR V ALMATĚ, E-MAIL:

ARTOM_LUKASOV@MZV.CZ

Irsko zveřejnilo národní plán na snížení obsahu soli, cukrů, tuků a kalorií ve zpracovaných potravinách s cílem bojovat proti obezitě a s ní spojenými nepřenositelnými nemocemi

Irsko zveřejnilo národní plán reformulace potravinářských výrobků s cílem snížit obsah soli, cukrů, tuků a kalorií ve zpracovaných potravinách, které podle IE přispívají k řadě tzv. nepřenositelných nemocí jako je obezita, rakovina a srdeční choroby. Plán reformulace je základním prvkem irského akčního desetiletého plánu proti obezitě přijatého v roce 2016. Irsko se rozhodlo sladit se s cíli Spojeného království především z důvodu vývozu potravin do Spojeného království, které již zohledňuje například cíle v oblasti snižování cukru dle Public

Health England. Irský plán zahrnuje cíl redukce 10 % obsahu soli u 76 skupin potravin, 20% snížení cukru u 9 kategorií potravin včetně snídaňových cereálií, jogurtů, sušenek a čokolád, dále 10% snížení u nasycených tuků ve zpracovaných potravinách a 20% snížení kalorií u produktů významně přispívajících k příjmu kalorií u dětí.

ZPRAVODAJ PK ČR 50/2021

Francouzští vědci a lékaři podepsali prohlášení, ve kterém hájí systém označení výživových hodnot Nutri-Score

Přes 800 francouzských vědců a lékařů podepsalo společné prohlášení, ve kterém hájí systém označování výživových hodnot Nutri-Score na přední straně obalů potravin. Velké francouzské potravinářské společnosti v odvětví zpracovaného masa a mléčných výrobků, které jsou nuceny poskytovat spotřebitelům srozumitelné informace o nutričním složení svých výrobků, tvrdí, že jejich produkty jsou hodnocením Nutri-Score penalizovány, protože většina sýrů a uzenin je hodnocena stupněm D a E. Vědeckí pracovníci a lékaři ale v prohlášení argumentují tím, že to není chybou samotného značení Nutri-Score. To podle nich pouze ve srozumitelné formě překládá spotřebitelům realitu nutričního složení potravin, zejména pokud jde o vysoký obsah nasycených tuků, soli a vysoký kalorický příjem. Národní program zdravé výživy proto doporučuje omezit spotřebu těchto potravin. Evropská komise k tématu označování potravin spustila dne 13/12/2021 tři veřejné konzultace, které poběží do 07/03/2022. Týká se to i alkoholických nápojů.

ZPRAVODAJ PK ČR 51/2021

Itálie doufá v zajištění blokační menšiny v Radě proti zavedení systému značení výživových hodnot systémem Nutri-Score

Itálie doufá v zajištění blokační menšiny v Radě proti zavedení systému značení výživových hodnot systémem Nutri-Score. Stefano Patuanelli, italský ministr pro výživu a zemědělství, o zvyšující se šanci na zajištění blokační menšiny opakovaně hovořil v uplynulých

týdnech. Kromě Itálie se v Radě proti Nutri-Score budou stavět pravděpodobně Řecko, Kypr, Malta, Česko a Švédsko. V posledních týdnech je rovněž španělský ministr zemědělství Luis Planas považován spíše za odpůrce značení Nutri-Score, ačkoliv Španělsko již dobrovolně systém používá. Patuanelli uvedl, že pokud by rovněž Španělsko v Radě Nutri-Score odmítlo, měly by státy zajištěnou potřebnou blokační menšinu. Evropská komise by do konce roku 2022 měla předložit návrh systému označování v rámci strategie Farm to Fork.

ZPRAVODAJ PK ČR 2/2022

Propagační politika Evropské unie pro rok 2022 cílí na podporu přechodu na rostlinnou stravu

Evropská komise v roce 2022 alokuje 185,9 milionu EUR na propagační politiku zemědělsko-potravinářských produktů v EU i mimo ni. Klíčová kritéria pro získání finančních prostředků jsou nastavena tak, aby byla propagace zaměřena především na plnění cílů Evropské zelené dohody, na propagaci bioproduktů, ovoce a zeleniny, udržitelného zemědělství a dobrých životních podmínek zvířat. Podle serveru Euractiv nová propagační politika EU pro rok 2022 vnímá maso jako rizikové zejména v kontextu vzniku rakoviny (v souladu s Plánem EU pro boj proti rakovině) a je proto nastavena tak, aby napomáhala přechodu na rostlinnou stravu. Letošní pracovní program na rozdíl od programů minulých proto uvádí, že při posuzování kritérií pro udělení finanční alokace pro navrhovanou kampaň bude zvláštní pozornost věnována „podpoře přechodu na rostlinnou stravu“. To by podle přílohy pracovního dokumentu mělo znamenat omezení spotřeby červeného a zpracovaného masa a dalších potravin spojených s rizikem vzniku rakoviny (alkoholické nápoje, hovězí maso, vepřové maso, jehněčí maso, kozí maso, zpracované maso, a další).

ZPRAVODAJ PK ČR 1/2022

Ceny potravin rostou, největší nárůst byl zaznamenán v zemích střední a východní Evropy

Náklady na nákup základních potravin celosvětově rostou. Podle údajů Eurost- ▶

atu ale v listopadu 2021 nejvíce vzrostly v zemích střední a východní Evropy, a to až dvojnásobně oproti průměru Evropské Unie – v Maďarsku o 5,4 %, v Polsku o 6,1 %, v Rumunsku o 6,2 % a v Bulharsku o 6,8 %. Vrchní činitelé postižených států podle informací evropských zemědělských médií zvažují nebo již zavádí nová opatření, která by měla pomoci v boji proti příliš drahým potravinám, a to včetně například kontrol cen. Maďarský premiér Viktor Orbán v uplynulém týdnu uvedl, že ceny cukru, mouky, mléka, oleje, vepřového masa a kuřecích prsou budou sníženy na úroveň cen z října 2021 s cílem ochránit maďarské rodiny. Dočasně zmrazily ceny základních potravin také Srbsko a Severní Makedonie.

ZPRAVODAJ PK ČR 4/2022

Maďarská vláda od února sníží ceny šesti základních potravin

Maďarská vláda od února sníží ceny šesti základních potravin, oznámil premiér Viktor Orbán, který se před dubnovými parlamentními volbami snaží poradit si se stoupající mírou inflace, včetně zavedení cenového stropu na energie, paliva a hypotéky. Orbán, kterého čeká 3. dubna tvrdý boj o znovuzvolení se sjednocenou opozicí, prohlásil, že ceny mouky, cukru, slunečnicového oleje, mléka, vepřové kýty a kuřecích prsou musí od příštího měsíce klesnout na úroveň z poloviny října, uvedla agentura Reuters. „Ceny v celé Evropě rostou kvůli nárůstu cen energií,“ řekl Orbán po jednání vlády. Zdůraznil, že snížení cen musí být aplikováno celostátně. Poprvé od převzetí moci po politickém zemětřesení v roce 2010 bude nyní osmapadesátiletý Orbán a jeho nacionalistická vládnoucí strana Fidesz ve volbách čelit jednotné frontě opozičních stran. Maďarská inflace v listopadu vyletěla na 14leté maximum 7,4 procenta, což přesáhlo očekávání. Ekonomové oslovení Reuters předpokládají, že prosincová míra inflace dosáhne stále vysokých 7,2 procenta. Marki-Zay řekl, že Orbánovo oznámení představuje příznání, že ekonomika je v tragickém stavu. Orbán v listopadu oznámil, že vláda zavádí na tři měsíce cenový strop pro pohonné hmoty, který by mohl být v únoru prodloužen. Uvalil také strop na úrokové sazby hypoték, aby ochránil dlužníky před rostoucími splátkami úvěrů poté, co prudká inflace donutila centrální

banku zvýšit úrokové sazby mnohem výše, než se původně očekávalo, připomněl Reuters.

ZDROJ: WWW.ZEMEDEC.CZ, AUTOR:

PETRA VAŇATOVÁ, 13. 1. 2022

Základní jídlo v Polsku bude dočasně bez daně

Rekordní inflaci v Polsku se tamní vláda snaží zpomalit novým opatřením. Na půl roku plánuje nulovou daňovou sazbu pro základní potraviny, kam patří chléb, maso či výrobky z mléka.

„Od 1. února dočasně na půl roku snížíme DPH základních potravin, kam patří chléb, pečivo, masné a mléčné výrobky či nealkoholické nápoje. A to z dosavadních pěti procent na nulu. Nulovou daňovou sazbu budou mít letos od února do července i umělá hnojiva pro zemědělce, jejichž cena má přímý vliv na ceny potravin,“ oznámil premiér Mateusz Morawiecki. Dodal, že změna přijde stát na šest až sedm miliard zlotých (zhruba 32 až 38 miliard korun). Premiér zároveň vyzval podnikatele obchodující s potravinami, aby cenu o snížené DPH sami zlevnili. „Průměrná polská rodina tak ušetří na nákupu potravin měsíčně minimálně 45 zlotých (zhruba 250 korun – pozn. red.),“ řekl Morawiecki. Inflace je v Polsku největší za poslední dvě desetiletí, v prosinci překročila hranici 8,6 procenta. Vládou ohlášená daňová úleva by měla snížit inflaci v zemi o 0,6 až 0,8 procenta.

WWW.NOVINKY.CZ, 15. 1. 2022, ZDROJ:

PAVOL MINÁRIK, PRÁVO

Kazachstán: Zavedení regulace cen u významných potravinářských výrobků

Na jednání vlády dne 5. ledna 2022 dal prezident Kassym-Jomart Tokajev pokyn, aby se zavedla státní regulace cen u společensky významných potravinářských výrobků, konkrétně u mouky, chleba a těstovin, soli, vajec, pohanky, rýže, cukru, slunečnice a másla, hovězího a kuřecího masa, mléko a tvaroh, dále některé druhy zeleniny – brambory, mrkev, cibule a zelí. Regulace bude trvat 180 dnů.

ARTYOM LUKASHOV, MÍSTNÍ ZÁSTUPCE

ČR PRO AGRO-POTRAVINÁŘSTVÍ,

VELVYSLANECTVÍ ČR V ALMATĚ, E-MAIL:

ARTOM_LUKASOV@MZV.CZ

Daň z masa – zapříčiní pád britské vlády?

Autor Národní potravinové strategie v UK Henry Dimbleby varoval vládu UK, že „nevdrží ani týden“, pokud zavede daně, kterými by chtěla přimět obyvatele UK jíst méně masa. Národní potravinová strategie pro UK vyzvala k zavedení daní z cukru nebo soli, ale nedoporučila zavést daň z masa, a to přesto, že toto doporučení bylo zvažováno. Místo toho strategie pouze apelovala na vládu, aby nasměrovala spotřebitele k trendu menší spotřeby masa.

Miliony Britů plánují, že v roce 2022 přejdou na bezmasou stravu

Průzkum Finder.com o trendech ve stravě zjistil, že zhruba 8,8 milionů dospělých napříč Spojeným královstvím plánují v roce 2022 přejít na vegetariánskou nebo veganskou stravu. V podobném průzkumu, který se věnoval této problematice v roce 2021, však podobnou změnu plánovalo zhruba 6,5 milionu spotřebitelů a stravu skutečně změnila pouhá 2 % z nich. Větší pravděpodobnost přechodu k bezmasé stravě byla zaznamenána u mladších lidí.

Trendy v oblasti udržitelného rozvoje a vegetariánské stravy

Sociální platforma pro e-commerce abilion představila na základě vědeckých údajů 10 trendů v oblasti udržitelného rozvoje pro rok 2022. Tato rychle rostoucí platforma je zaměřená na snahu pomoci lidem a firmám po celém světě dosáhnout větší trvalé udržitelnosti. Mezi deseti trendy pro rok 2022 jsou například ovesné mléko nebo veganské alternativy vajec.

PAUL WILKINS A TIBOR ANGYAL, MÍSTNÍ

ZÁSTUPCI ČR PRO AGRO-POTRAVINÁŘSTVÍ,

VELVYSLANECTVÍ ČR V LONDÝNĚ, E-MAIL:

UKTRADE@MZE.CZ - KOMUNIKACE

V ANGLIČTINĚ

Francie od 1. 1. 2022 omezuje použití obalových materiálů u ovoce a zeleniny

Francie od 1. 1. 2022 zakázala použití obalových materiálů u třiceti druhů ovoce a zeleniny (včetně například mrkve, okurek, paprik, cuket, lilků, póru, hrušek, citronů, pomerančů, kiwi, banánů a jablek), veškeré jednorázové plasty ▶

plánuje postupně zakázat do roku 2040. Ze zákazu budou nyní vyjmuta balení s váhou více než 1,5 kilogramu a balení obsahující krájené ovoce a zeleninu. U některých druhů ovoce a zeleniny, jako například u cherry rajčat, malin a borůvek, bude producentům poskytnuto delší přechodné období, ne však delší než do roku 2026, kdy by mělo dojít k úplnému zákazu používání plastových obalových materiálů u veškerého ovoce a zeleniny. Francouzský prezident Emmanuel Macron označil zákaz používání plastových obalů u čerstvé zeleniny a ovoce za skutečnou revoluci. Podobné kroky plánuje i Španělsko, které by mělo

zákaz na používání obalových materiálů u čerstvého ovoce a zeleniny zavést od roku 2023.

ZPRAVODAJ PK ČR 1/2020

Potravinářská společnost Nestlé spustila webové stránky poskytující informace o doporučené výživě pro osoby trpící rakovinovými onemocněními

Potravinářská společnost Nestlé spustila webové stránky poskytující informace o doporučené výživě pro osoby trpící

rakovinovými onemocněními. Zejména u některých typů rakoviny hrozí podle webových stránek Nestlé podvýživa, platforma proto nabízí výživová doporučení pro jednotlivá stádia některých rakovinných onemocnění. Doporučení zahrnují nejen zvýšenou spotřebu ovoce a zeleniny, ale i konzumaci mléčných koktejlů či dalších potravin bohatých na vitamíny (zejména pak na vitamíny A, B6, B12, C, D, zinek a selen). Stránky rovněž nabízí škálu Nestlé produktů s vysokým obsahem bílkovin, jedná se o doplňky stravy, polévky, mléčné nápoje či dezerty či sušené proteiny.

ZPRAVODAJ PK ČR 1/2020